

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN OHJE

Luonnos

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ammattillisessa koulutuksessa

Sisällys

1. Osaamisen tunnustamisen yleiset periaatteet	3
1.1. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä.....	4
1.2. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus	5
1.3. Aikaisemmin hankitun muun osaamisen tunnustaminen	7
2. Arvosanan muuntaminen	7
3. Osaamisen tunnustaminen, kun opiskelija suorittaa ammatillista perustutkintoa	8
4. Osaamisen tunnustaminen, kun opiskelija suorittaa ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa	8
5. Osaamisen tunnustaminen valmentavissa koulutuksissa	8

1. Osaamisen tunnustamisen yleiset periaatteet

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita. Osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä kahdella tavalla: **sisällyttämällä** voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukainen osaaminen osaksi suoritettavaa tutkintoa tai **arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus**.

Ainoastaan kokonaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita voidaan tunnustaa pelkkien opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Jos opiskelijan aiemmin hankkima arvioitu ja todennettu osaaminen vastaa vain osaa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista tai yhteisten tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteista, osaaminen tunnustetaan luvun 1.3 periaatteiden mukaan.

Tunnustamispäätös on hallinnollinen päätös, joka voi olla kielteinen tai myönteinen. Tähän päätökseen opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista arvioijalta (yhteisten tutkinnon osien osa-alueet) tai arvioijilta (ammattilliset tutkinnon osat) ja tarvittaessa arvioinnin oikaisua työelämätoimikunnalta.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa tutkintokohtaisessa osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmassa, miten osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen käytännössä tehdään. Koulutuksen järjestäjä tiedottaa opiskelijoille sekä osaamisen tunnustamisen menettelytavoista että tutkinnon muodostumisen tarjoamista yksilöllisistä valinnan mahdollisuuksista. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat yksilöllisestä opintopolusta ja suoritettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Sovitut valinnat kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Kun koulutuksen järjestäjä tunnustaa osaamista, tunnustamisen pohjana olevien asiakirjojen ja muiden selvitysten tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- Kyseessä on toimivaltaisen viranomaisen antama todistus tai opintosuoritusote tai vastaavaa asiakirja. Näitä toimivaltaisia viranomaisia ovat Suomessa esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön, puolustusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja sisäministeriön hallinnon alan toimijat
- Kyseessä on alkuperäinen dokumentti tai oikeaksi todistettu kopio
- Opiskelija voi antaa koulutuksen järjestäjälle verkkolinkin Koski-tietovarannossa oleviin henkilökohtaisiin opinto- ja tutkintotietoihin. Koulutuksen järjestäjä avaa verkkolinkin, tekee kuvakaappauksen ja tallentaa opinto- ja tutkintotiedot opintohallintojärjestelmään
- Tunnustaminen tehdään aina alkuperäisistä asiakirjoista. Jos toimivaltaisen viranomaisen antamaan todistukseen on kirjattu osaamisen tunnustaminen, ei tätä tietoa voida käyttää edelleen osaamista tunnustettaessa
- Ulkomaisen todistuksen ja opintosuoritusotteen tulee olla kyseisessä maassa toimivaltaisen viranomaisen antama. Todistus tai opintosuoritusote tulee olla käännetty Suomessa toimivalla virallisella kielenkääntäjällä. Lisätietoja <http://www03.oph.fi/kaantajat/>
- Suoritusten sisällön tulee olla kuvattuna asiakirjassa tai sitä täydentävissä selvityksissä riittävän tarkasti, jotta arvioijat voivat arvioida osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden suhteessa suoritettavaan tutkinnon osaan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen
- Suoritusten sisällön ja mielellään myös laajuuden tulee olla kuvattuna riittävän tarkasti, jotta koulutuksen järjestäjä pystyy määrittelemään tarvittaessa aikaisempien suoritusten laajuuden osaamispisteinä
- Todistuksessa, opintosuoritusotteessa tai vastaavassa asiakirjassa tulee olla arvosanat, jotka voidaan tarvittaessa muuntaa suoritettavan tutkinnon arvioinnissa käytettävälle arviointiasteikolle.

Mikäli asiakirjat eivät täytä edellä kuvattuja vaatimuksia, koulutuksen järjestäjä ohjaa opiskelijan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen.

Suoritettavan tutkinnon muodostuminen määrittelee sen, mitä opiskelijan aikaisempia suorituksia ja miten laajasti (osaamispisteet) niitä voidaan tunnustaa. Pakollisten ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuudet ovat kaikille opiskelijoille samat ja niiden sisällöt on määritelty

tutkinnon perusteissa. Mikäli opiskelijalle on tehty päätös osaamistavoitteista poikkeamisesta yhteisten tutkinnon osien kohdalla, muuttaa se hänen kohdallaan osa-alueiden laajuuksia. Jos valinnaisten tutkinnon osien ja osa-alueiden laajuudet vaihtelevat, koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat niiden laajuudesta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Esimerkki.

Opiskelija suorittaa ammatillista perustutkintoa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan, että toisen kotimaisen kielen kohdalla poiketaan osaamistavoitteista, koska ne ovat kohtuuttomat kyseisen opiskelijan kohdalla. Toisen kotimaisen kielen tilalla opiskelija suorittaa 1 osp enemmän vierasta kieltä.

Poikkeaminen merkitään valinnaiseen osa-alueeseen, jotta pakolliset osa-alueet olisivat poikkeamista lukuun ottamatta samat kaikilla opiskelijoilla ja kansallisesti vertailukelpoisia.

- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, pakollinen osa-alue, 3 osp, arvosana
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, valinnainen osa-alue, 1 osp, arvosana

Tässä tilanteessa todistukseen merkitään:

Viestintä ja vuorovaikutusosaaminen 1)	11 osp	hyväksytty
--	--------	------------

Lisäksi todistuksen lisätietoja kohtaan merkitään:

1) Toinen kotimainen kieli, ruotsi, osalta on poikettu (L 531/2017, 66 §). Opiskelija on suorittanut tämän sijaan viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti, 1 osp (VNA 673/2017, 3 §).

1.1. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä

Kun opiskelijalla on **edelleen voimassa olevien** tutkinnon perusteiden tai korkeakoulun koulutusohjelman tai lukion opetussuunnitelman mukaisia suorituksia (liite 4), tunnustetaan ne sisällyttämällä suoraan osaksi suoritettavaa tutkintoa. Tutkintoon voidaan tunnustaa sisällyttämällä:

- opiskelijan suorittamia pakollisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- ammatillisia valinnaisia tutkinnon osia ja yhteisten tutkinnon osien valinnaisia osaamistavoitteita
- lukio-opintoja ja
- korkeakouluopintoja.

Koulutuksen järjestäjän tulee tunnustaa sisällyttämällä **pakolliset** tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, jotka on suoritettu edelleen voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaan. Liitteessä 4 on lueteltu lukion opetussuunnitelman mukaiset lukiokurssit, jotka koulutuksen järjestäjän tulee tunnustaa sisällyttämällä. Koulutuksen järjestäjä tallentaa suoritukset opintohallintojärjestelmään. Tässä tilanteessa ei tehdä osaamisen tunnustamispäätöstä, eikä opiskelija voi pyytää osaamisen arvioinnin tarkistamista tai arvioinnin oikaisua. Opiskelija voi kuitenkin halutessaan korottaa sisällyttämällä tunnustettua arvosanaa.

Valinnaisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden kohdalla koulutuksen järjestäjä sopii yhdessä opiskelijan kanssa aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta osana henkilökohtaistamista. Monissa valinnaisissa tutkinnon osissa ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa on osaamispisteissä vaihteluväli. Koulutuksen järjestäjä sopii opiskelijan kanssa valinnaisen tutkinnon osan/osa-alueen laajuudesta tämän vaihteluvälin sisällä.

Esimerkki.

Yhteisen tutkinnon osan valinnainen osa-alue voi olla laajuudeltaan 0–9 osaamispistettä. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osana henkilökohtaistamista, että valinnaiset osa-alueet ovat:

- viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi, valinnainen, 3 osp, arvosana muuntotaulukolla
- matematiikka ja matematiikan soveltaminen, valinnainen, 6 osp, arvosana muuntotaulukolla

Opintosuoritusotteeseen merkitään lukio-opintojen tunnustamisen viittausmerkintä yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen seuraavasti:

1) osa-alueeseen on tunnustettu lukio-opintoja (lukion opetussuunnitelman päätöspäivämäärä, diaarinumero)

Esimerkki.

Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osana henkilökohtaistamista, että opiskelija suorittaa samanaikaisesti ns. väyläopintoja ammattikorkeakoulussa. Suoritetut ammattikorkeakouluopinnot tunnustetaan sisällyttämällä ammatillisen perustutkinnon valinnaiseen tutkinnon osaan korkeakouluopinnot, 5–15 osp. Opiskelijan kanssa sovitaan osana henkilökohtaistamisesta, että korkeakouluopintojen laajuus on suoritettavassa tutkinnossa 10 osp. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa muuntotaulukolla (luku 2). Koulutuksen järjestäjä muuntaa tunnustettavien korkeakouluopintojen laajuuden osaamispisteiksi.

Vaikka opiskelijan aiemmin suoritettussa tutkinnossa osaamisen arviointia on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikettu, voidaan tutkinnon osa tai yhteisen tutkinnon osan osa-alue tunnustaa sisällyttämällä tutkintoon. Tällöin todistukseen tulee Lisätietoja-kohtaan alkuperäinen merkintä osaamisen arvioinnin mukauttamisesta tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta. Tästä löytyy lisätietoja Opetushallituksen todistusmääräyksestä (OPH-2147-2020).

1.2. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus

Toinen tapa tunnustaa osaamista on arvioida tunnustettavan osaamisen vastaavuus ja ajantasaisuus suhteessa suoritettavan tutkinnon tutkinnon osaan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen. Näin toimitaan, kun opiskelija on suorittanut

- ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisia tutkintoja, tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- lukio-opintoja, jotka on suoritettu ennen liite 4:ssä mainittuja lukion opetussuunnitelmien perusteita
- ei-voimassa olevien korkeakoulun koulutusohjelman mukaisia opintoja.

Osana henkilökohtaistamista koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat opiskelijan yksilöllisestä opintopolusta. Arvioijat päättävät osaamisen tunnustamisesta, kun opiskelijalla on ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaisia suorituksia. Tunnustamispäätös on hallinnollinen päätös, joka voi olla kielteinen tai myönteinen. Tähän päätökseen opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista ja arvioinnin oikaisua.

Osaamisen arvioijat valitaan tunnustettavan tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä nimeää arvioijat opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (L986/1998, muutos 1150/2017) annetun asetuksen ja ammatillisen koulutuksen säädösten (L531/2017, VNA 673/2017) mukaisesti. On hyvä muistaa, että arvioijien kelpoisuusvaatimukset ovat aina samat, oli sitten kyseessä palaute osaamisen kehittymisestä, osaamisen ajantasaisuuden ja vastaavuuden arvioinnista (tunnustaminen) tai arviointi näytössä tai muussa osaamisen arvioinnissa. Arvioijina voi toimia muu koulutuksen järjestäjän edustaja vain poikkeustilanteessa, jolloin arviointi esimerkiksi kohtuuttomasti viivästyisi.

Esimerkki.

Opiskelija suorittaa liiketoiminnan perustutkintoa ja haluaa, että aikaisemmin suoritettu rakennusalan perustutkinnon tutkinnon osa tunnustetaan tutkinnon muodostumisessa: tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, 5 –15 osp. Rakennusalan perustutkinnon tutkinnon osan laajuus on 30 osp. Suoritettavassa tutkinnossa (180 osp) otetaan huomioon vain 15 osp, jota käytetään myös keskiarvoa laskettaessa.

Jos rakennusalan perustutkinnon peruste ei ole enää voimassa, tutkinnon osaan liittyvä osaamisen ajantasaisuus tulee arvioida. Arvioinnin tekee 2 opettajaa, jotka täyttävät rakennusalan perustutkinnon opettajalta edellytetyt kelpoisuusvaatimukset.

Kun tunnustetaan ammatillisia tutkinnon osia, arvioinnin tekee kaksi opettajaa. Kun tunnustetaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, arvioinnin tekee yksi opettaja. Mikäli korkeakouluopinnot ovat sisällöltään ns. yleissivistäviä, arvioinnin tekee yksi opettaja. Työelämän edustajat eivät toimi arvioijina arvioitaessa osaamisen ajantasaisuutta ja vastaavuutta dokumenttien perusteella, vaan ainoastaan arvioitaessa opiskelijan osaamista näytössä.

Osaamisen vastaavuus arvioidaan vertaamalla aiemmin suoritettujen tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita suoritettavan tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin. Osaamisen ajantasaisuus arvioidaan

- opiskelijan esittämien dokumenttien, kuten työtodistukset, portfolio, perusteella
- haastattelussa tai testissä.

Osaamisen tunnustamisessa käytetään alkuperäistä arvosanaa. Tarvittaessa käytetään muuntotaulukkoa.

Jos osaamisen tunnustamisen yhteydessä huomataan, että opiskelijan osaamisen taso on muuttunut, niin osaamisen tunnustamisessa toimitaan seuraavasti:

- Opiskelijan osaaminen on noussut alkuperäisen arvosanan antamisen jälkeen. Opiskelijan osaaminen tunnustetaan alkuperäisen arvosanan mukaisena. Tämän jälkeen opiskelija ohjataan arvosanan korottamiseen näytössä tai muussa osaamisen arvioinnissa.
- Opiskelijan osaaminen on laskenut alkuperäisen arvosanan antamisen jälkeen. Tällöin osaamista ei voida tunnustaa, koska osaaminen ei ole enää alkuperäisen arvosanan mukaista. Opiskelija ohjataan näyttöön tai muuhun osaamisen arviointiin, jolloin hänelle annetaan arvosana osaamisesta.

Edellä kuvatuista vaihtoehdoista keskustellaan opiskelijan kanssa.

Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan muuntotaulukon mukaisesti tarvittaessa (luku 2). Opiskelijalla on oikeus pyytää tähän tunnustamispäätökseen arvioinnin tarkistamista ja arvioinnin oikaisua.

Joidenkin valinnaisten ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien valinnaisten osa-alueiden laajuudet vaihtelevat tutkinnon muodostumisessa. Osana henkilökohtaistamista koulutuksen järjestäjä sopii opiskelijan kanssa valinnaisen tutkinnon osan/osa-alueen laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Sovittua laskennallista laajuutta käytetään tutkinnon laajuutta ja osaamispistein painotettua keskiarvoa laskettaessa. Todistuksiin ja opintosuoritusotteeseen merkitään kuitenkin tunnustettujen suorituksen (tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet) alkuperäiseen todistukseen merkitty laajuus osaamispisteinä. Jos laajuus on alkuperäisessä todistuksessa ilmoitettu esimerkiksi opintopisteinä, koulutuksen järjestäjä muuntaa laajuuden osaamispisteiksi. Osaamisen tunnustamisen viitetiedot merkitään todistukseen Opetushallituksen todistusmääräyksen OPH-2147-2020 mukaisesti.

Osaamisen vastaavuutta ei arvioida silloin, kun osaamista tunnustetaan sellaisiin valinnaisiin tutkinnon osiin, joiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita ei ole määritelty tutkinnon perusteissa. Tällöin arvioidaan ainoastaan osaamisen ajantasaisuus.

Tällaisia tutkinnon osia ovat:

- tutkinnon osa toisesta ammatillisesta tutkinnosta
- korkeakouluopinnot
- yhteisten tutkinnon osien osa-alueet, lukio-opinnot tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevat opinnot
- paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa
- koulutuksen järjestäjän määrittämät valinnaiset osaamistavoitteet.

On mahdollista, että aikaisemmin **suoritettu tutkinto** tunnustetaan suoritettavan tutkinnon ammatilliseksi tutkinnon osaksi. Tämän tunnustamisen edellytyksenä on, että tutkinnon osan arvosana voidaan määrittellä vertaamalla suoritettavan ja tunnustettavan ammatillisten tutkinnon perusteiden sisältämää osaamista. Mikäli osaamista ei voida arvioida opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella, ohjataan opiskelija näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen.

Mikäli opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta ei voida arvioida opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella, ohjataan opiskelija näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen. Tällainen tilanne voi muodostua esimerkiksi silloin, kun osaamisen arviointia on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista on poikettu.

1.3. Aikaisemmin hankitun muun osaamisen tunnustaminen

Mikäli opiskelijalla on muita kuin toimivaltaisen viranomaisen antamia todistuksia aikaisemmin hankitusta osaamisesta, koulutuksen järjestäjä arvioi riittääkö tunnustettu osaaminen opiskelijan ohjaamiseksi suoraan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen. Opiskelijan osaaminen voi perustua esimerkiksi työkokemukseen, harrastuneisuuteen tai koulutukseen, jossa ei ole suoritettu tutkintoja tai niiden osia. Jos osaamista on koulutuksen järjestäjän arvion mukaan riittävästi, koulutuksen järjestäjä ohjaa opiskelijan osoittamaan osaamisensa näytössä.

Opiskelijalla voi olla myös aiemmin hankittua ja toimivaltaisen viranomaisen arvioimaa ja todentamaa osaamista, joka vastaa vain osaa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista tai yhteisten tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteista. Näissäkin tilanteissa opiskelija ohjataan osoittamaan osaamisensa näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa. Osaaminen osoitetaan niiltä osin, mitä toimivaltainen viranomainen ei ole sitä aiemmin arvioinut ja todentanut.

Esimerkki.

Opiskelija on suorittanut 1.8.2015–31.7.2018 voimassa olleen ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaisen matematiikan -osa-alueen. Tutkinnon peruste muuttui 1.8.2018 siten, että matematiikka ja matematiikan soveltaminen, 4 osp -osa-alueeseen sisältyy myös talousmatematiikka. Arvioija tunnustaa matematiikka -osa-alueen 3 osp todistuksen ja opintosuoritusotteen perusteella edellyttäen, että ammattitaito on ajan tasalla ja tämä tieto merkitään opiskelijan HOKSiin ao. osaamistavoitteen kohdalle. Opiskelija osoittaa osaamisensa talousmatematiikan osalta. Opettaja antaa arvosanan koko osa-alueesta ottaen huomioon sekä aikaisemman annetun arvosanan, joka on tunnustettu, että talousosaamisesta annetun arvosanan. Edellä kuvatussa tilanteessa ei tehdä tunnustamispäätöstä, koska tunnustaminen tehdään tutkinnon osittain tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueittain.

2. Arvosanan muuntaminen

Osaaminen tunnustetaan alkuperäisten arvosanojen mukaisesti.

Ammatillisissa perustutkinnoissa käytetään arviointiasteikkoa 1-5 ammatillisissa tutkinnon osissa ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa. Opiskelijan aiemmat suoritukset muunnetaan tarvittaessa alla olevan taulukon mukaisesti. Taulukkoa sovelletaan, kun koulutuksen järjestäjä muuntaa opiskelijan ammatillisessa koulutuksessa, lukio-opinnoissa tai korkeakouluopinnoissa saaman arvosanan.

Ammatillisen perustutkinnon ja korkeakouluopintojen numeerinen arvosana muunnetaan hyväksytyt -arvosanaksi tunnustettaessa osaamista ammatti- ja erikoisammattitutkintoon.

Jos opiskelija on suorittanut koko lukion oppimäärän, tunnustamisessa käytetään päättötodistuksen arvosanoja. Jos opiskelija on suorittanut yksittäisen oppiaineen, tunnustamisessa käytetään lukion oppiaineen arvosanaa. Jos opiskelija on suorittanut yksittäisen oppiaineen kurssija, tunnustamisessa käytetään tunnustettujen kurssien aritmeettista keskiarvoa.

ARVIOINTIASTEIKKO		
1-3	1-5	5-10
kiitettävä 3	kiitettävä 5	erinomainen 10
		kiitettävä 9
hyvä 2	hyvä 3	hyvä 8
		tydyttävä 7
tydyttävä 1	tydyttävä 1	kohtalainen 6
		välttävä 5

3. Osaamisen tunnustaminen, kun opiskelija suorittaa ammatillista perustutkintoa

Liitteessä 1 on yhteenvetotaulukko osaamisen tunnustamisesta ammatillisissa perustutkinnoissa.

4. Osaamisen tunnustaminen, kun opiskelija suorittaa ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa

Liitteessä 2 on yhteenvetotaulukko osaamisen tunnustamisesta ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa.

5. Osaamisen tunnustaminen valmentavissa koulutuksissa

Valmentavien koulutusten tavoitteena on antaa opiskelijalle uusia valmiuksia henkilökohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Siksi valmentavassa koulutuksessa osaamista tunnustetaan vain silloin, kun se on opiskelijan kannalta tarkoituksenmukaista. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, jos opiskelija jatkaa aiemmin aloitettua valmentavaa koulutusta tai vaihtaa koulutuksen järjestäjää. Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat osaamisen tunnustamisesta osana henkilökohtaistamista.

Opiskelija voi suorittaa osana valmentavaa koulutusta ammatillisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen voidaan tunnustaa sisällyttämällä ammatillisen perustutkinnon tai ammattitutkinnon osia sekä yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen voidaan tunnustaa sisällyttämällä ammatillisen perustutkinnon ammatillisia osia, yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai lukio-opintojen osia.

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet kiinnitetään henkilökohtaistamisessa johonkin ammatilliseen perustutkintoon tutkinnon perusteiden mukaisesti. Ammatilliset tutkinnon osat kiinnitetään henkilökohtaistamisessa ammatilliseen perustutkintoon tai ammattitutkintoon tutkinnon perusteiden mukaisesti. Valmentavassa koulutuksessa suoritettavat ammatilliset tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet merkitään valmentavan koulutuksen todistuksiin ja opintosuoritusotteeseen Opetushallituksen todistuspöytäkirjan OPH-2147 mukaisesti. Tällä menettelyllä varmistetaan se, että em. suoritukset ovat tunnustettavissa myöhemmin siinä tilanteessa, kun opiskelija siirtyy tutkintokoulutukseen.

Valmentavan koulutuksen koulutuksen osa arvioidaan hyväksytyt/hylätty -asteikolla. Valmentavaan koulutukseen tunnustettujen suoritusten (ammatilliset tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet,

lukio-opinnot, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaiset opinnot ja S2-opinnot) arvosanoja ei muunneta.

Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat henkilökohtaistamisessa tunnustettavien suoritusten laajuudesta osaamispisteinä. Opetushallituksen määräyksen (xx-xx-2021) taulukoita 1 ja 2 ei sovelleta lukio-opintojen laajuuden muuntamiseen valmentavassa koulutuksessa.

Liite 1.**Osaamisen tunnustamisen taulukko, ammatilliset perustutkinnot**

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
A.1. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
A.2. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
A.3. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Korkeakouluopinnot - tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee korkeakouluopintojen laajuuden osaamispisteinä ja muuntaa tarvittaessa arvosanan 1-5 arviointiasteikkoon. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojen laajuutta koskevaan päätökseen, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja ja muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja	
A.4. Muut jatko-opintovalmiuksia tukevat opinnot, jotka voivat olla lukio-opintoja, amk-opintoja ja yliopisto-opintoja.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista opinnoista henkilökohtaistamisessa. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja ja muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja -tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja muuntaa tarvittaessa arvosanan 1-5 arviointiasteikkoon. Lukio-opintojen laajuus osaamispisteinä lasketaan taulukko 4 esimerkin mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojen laajuutta koskevaan päätökseen, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
A.5. Lukio-opinnot	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista lukio-opinnoista henkilökohtaistamisessa. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja ja muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja -tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Lukio-opintojen laajuus osaamispisteinä lasketaan taulukko 4 esimerkin mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän edustaja muuntaa arvosanan 1-5 arviointiasteikkoon. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
B.1. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tai valinnaiset tutkinnon osat, jotka tunnustetaan tutkinnon perusteissa määriteltyihin tutkinnon osiin. Numeerinen arvosana puuttuu aiemmista suorituksista.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat määrittelevät numeerisen arvosanan ennen osaamisen tunnustamispäätöstä. Opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista tai oikaisua määritellystä arvosanasta. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
B.2. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset suoritukset, jotka tunnustettaisiin korkeakouluopinnot –tutkinnon osaan. Suorituksista puuttuu numeerinen arvosana tai se ei ole muunnettavissa.	Arvioijat eivät voi tunnustaa osaamista.
B.3. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset ja valinnaiset tutkinnon osat, jotka tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden sekä määrittelevät tarvittaessa arvosanan. Arvosanan määrittely tarvitaan, mikäli aiemmin suoritettu ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osa tunnustetaan ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osaan. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
B.4. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältöä ei ole määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee tunnustettavan tutkinnon osan laajuuden, mikäli laajuus puuttuu tai laajuuden yksikkö on muu kuin osaamispiste. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen tutkinnon osan laajuuden osalta, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
B.5. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot, jotka tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
B.6. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan korkeakouluopinnot -tutkinnon osaan.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan lisäksi korkeakouluopinnot -tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden ja muuntavat arvosanan muuntotaulukon mukaan tarvittaessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä, joka merkitään todistukseen. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen opintojen laajuuden osalta, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
B.7. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset suoritukset, jotka tunnustettaisiin korkea-kouluopinnot –tutkinnon osaan. Korkeakouluopinnoista puuttuu numeerinen arvosana tai se ei ole muunnettavissa.	Arvioijat eivät voi tunnustaa osaamista.
Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja ja muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja	
B.8. Muut jatko-opintovalmiuksia tukevat opinnot, jotka on suoritettu ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden, lukion opetussuunnitelman tai korkeakoulun koulutusohjelman mukaisesti. Nämä opinnot voivat olla lukio-opintoja, amk-opintoja ja yliopisto-opintoja.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat arvosanan tarvittaessa ja määrittelevät laajuuden tarvittaessa. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
B.9. Lukio-opinnot, jotka on suoritettu aiemmin kuin vuoden 2003 lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti, tunnustetaan tutkinnon osaan, jonka sisältöä ei ole määritelty.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista lukio-opinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä. Lukio-opintojen laajuus osaamispisteinä lasketaan taulukko 4 esimerkin mukaisesti. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat arvosanan muuntotaulukkoa hyödyntäen. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
B.10. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat, jotka tunnustetaan ammatillisen perustutkinnon perusteissa määriteltyihin tutkinnon osiin. Numeerinen arvosana puuttuu aiemmista suorituksista.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat määrittelevät numeerisen arvosanan ennen osaamisen tunnustamispäätöstä. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Opiskelijalla on oikeus pyytää arvioinnin tarkistamista määritellystä arvosanasta.
B.11. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset suoritukset, jotka tunnustettaisiin korkea-kouluopinnot –tutkinnon osaan. Numeerinen arvosana puuttuu tai se ei ole muunnettavissa.	Arvioijat eivät voi tunnustaa osaamista.

Liite 2.

Osaamisen tunnustamisen taulukko, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot

A. Osaamisen tunnustaminen sisällyttämällä, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
A.1. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset pakolliset tutkinnon osat	Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
A.2. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
A.3. Voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset valinnaiset tutkinnon osat, joiden sisältöä ei ole määritelty	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytty/hylätty -arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.
A.4. Voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Korkeakouluopinnot - tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta sovitaan vaihteluvälin sisällä henkilökohtaistamisessa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee korkeakouluopintojen laajuuden osaamispisteinä ja muuntaa tarvittaessa arvosanan. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytty/hylätty -arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot suoraan opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön opintojen laajuutta koskevaan päätökseen, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.

B. Osaamisen tunnustaminen arvioimalla, ammatilliset tutkinnon osat	
<i>Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen</i>	<i>Osaamisen tunnustaminen</i>
B.1. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli valinnaisessa tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden ennen tunnustamispäätöstä. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koskipalveluun.
B.2. Ei-voimassa olevien tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon osat tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältöä ei määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista tutkinnon osista henkilökohtaistamisessa. Mikäli valinnaisessa tutkinnon osassa on vaihteluväli, henkilökohtaistamisessa sovitaan myös tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden sekä muuntavat tarvittaessa arvosanan. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee tunnustettavan tutkinnon osan laajuuden, mikäli laajuus puuttuu tai laajuuden yksikkö on muu kuin osaamispiste. Koulutuksen järjestäjä muuntaa arvosanan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytyt/hylätty -arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen opintojen laajuuden osalta, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.
B.3. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan tutkinnon osiin, joiden sisältö on määritelty tutkinnon perusteissa.	Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osia koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun.

<p>B.4. Ei-voimassa olevan korkeakoulun koulutusohjelman mukaiset korkeakouluopinnot tunnustetaan korkeakouluopinnot -tutkinnon osaan.</p>	<p>Koulutuksen järjestäjän edustaja sopii opiskelijan kanssa tunnustettavista korkeakouluopinnoista henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamisessa sovitaan lisäksi korkeakouluopinnot -tutkinnon osan laskennallisesta laajuudesta vaihteluvälin sisällä tarvittaessa. Arvioijat arvioivat osaamisen ajantasaisuuden ja muuntavat arvosanan muuntotaulukon mukaan tarvittaessa. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa käytetään hyväksytyt/hylätty -arviointiasteikkoa. Koulutuksen järjestäjän edustaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjän edustaja siirtää tutkinnon osaa koskevat tiedot opintohallintojärjestelmään, josta ne siirtyvät Koski-palveluun. Mikäli opiskelija on tyytymätön tunnustamispäätökseen opintojen laajuuden osalta, niin hän voi hakea päätökseen muutosta Aluehallintovirastolta.</p>
--	---

Taulukko 1. Yhteisten tutkinnon osien (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015–31.7.2018) tunnustaminen 1.8.2018 voimaan tuleviin ammattillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, **pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus**

Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015–31.7.2018)		Pakolliset osaamistavoitteet	Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimaan 1.8.2018)		
3.1	Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	Pakolliset osaamistavoitteet / pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus	Valinnaiset osaamistavoitteet
3.1.1	Äidinkieli	5	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi	4	
3.1.2	Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	
3.1.3	Vieraat kielet	2	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
			Toiminta digitaalisessa ympäristössä *)	2 osp: • tunnustetaan 1 osp • suoritetaan 1 osp (tiedon hankkiminen tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista sekä laitteiden käyttäminen kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla)	
			Taide ja luova ilmaisu		
3.2	Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp		Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp		
3.2.1	Matematiikka	3	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4 osp: - tunnustetaan 3 osp - suoritetaan 1 osp (talousmatematiikka)	
3.2.2	Fysiikka ja kemia	2	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	
3.2.3	Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen *)	1		*)	

3.3.	Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp		Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
3.3.1	Yhteiskuntataidot	1	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	
3.3.2	Työelämätaidot	1	Työelämässä toimiminen	2	
3.3.3	Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta	1	
3.3.4	Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	
			Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet		
			Kestävän kehityksen edistäminen		
3.4	Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp	Valinnaiset osaamis-tavoitteet			
3.4.1	Kulttuurien tuntemus				
3.4.2	Taide ja kulttuuri				
3.4.3	Etiikka				
3.4.4	Psykologia				
3.4.5	Ympäristöosaaminen				
3.4.6	Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4				
	Suoritettujen tutkinnon osien perusteella tunnustetaan osa-alueilla 3.4.1–3.4.6				

TAULUKKO 2. Lukiokurssien tunnustaminen ammatillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, esimerkki.

	LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2003 (voimaan 1.8.2005 alkaen)	LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2015 (60/011/2015, voimaan 1.8.2016 alkaen)	LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2019 (OPH-2263-2019, voimaan 1.8.2021 alkaen)	AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON YHTEISET TUTKINNON OSAT JA NIIDEN OSA-ALUEET (voimaan 1.8.2018 alkaen)		
OPPIAINE					Pakolliset osp	Valinnai- set osp
				Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		
Äidinkieli ja kirjallisuus <i>(eri oppimäärät)</i>	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	8 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, <ul style="list-style-type: none">• suomi• saame• viittomakieli• opiskelijan oma äidinkieli• suomi toisena kielenä• suomi viittomakielisille• romani	4	
Toinen kotimainen kieli	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1- oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	2 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	

Vieras kieli <i>(eri oppimäärät)</i>	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	6 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Toiminta digitaalisessa ympäristössä		
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Taide ja luova ilmaisu		
					Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp	
Matematiikka	kolme kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA1–MAA10 tai neljä kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB1–MAB6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus MAY1 sekä kaksi kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA2–MAA10 tai kolme kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB2–6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus 2 opintopistettä sekä 4 opintopistettä pitkän matematiikan pakollisia opintoja tai 6 opintopistettä lyhyen matematiikan pakollisia opintoja	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4	

Fysiikka	FY1	FY1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	
Kemia	KE1	KE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			
				Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
Yhteiskunta- oppi	YH1 ja YH2	YH1 ja YH2	4 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	
----	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Työelämässä toimiminen		
Opinto-ohjaus		OP2	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Opiskelu- ja urasuunnittelu- valmiudet	1	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta		
Liikunta	LI1 tai LI2	LI1 tai LI2	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	

Terveystieto	TE1	TE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			
	lukion pakollisissa kurseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kurseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Kestävän kehityksen edistäminen		